

Smisao mučeništva

Govoreći o smislu mučeništva, želim krenuti prvo od pojmova. Komu se može pridodati naslov mučenik, to jest tko je to mučenik?

Pojam „mučenik“ primjenjuje se na različite slučajeve. Taj se pojam primjenjuje kad čovjek *muči samog sebe*. Ovo mučeništvo vrlo je često „dragovoljno“, iako ne uvijek. Ta vrsta mučeništva podnosi se najčešće radi dobra ili radi osobne koristi. Govori se tako da se čovjek muči u teškom radu, ili da se sam muči želeći nešto postići (možda neki uspjeh u sportu, u karijeri, ili u bilo kojoj drugoj vrsti posla). Čovjek se isto tako može žrtvovati i „mučiti“ ako dragovoljno posti i uzdržava se od hrane.

Uz to „mučenje samog sebe“ *čovjeka muče i drugi*. Tada se govori o mučenju u školi, na poslu, uvijek uključujući da je subjekt mučenja druga osoba. To mučenje od strane drugih, kao i gore spomenuto mučenje samog sebe, može biti mučenje radi dobra (tako se govori da profesori „muče“ đake – ali to je radi njihova dobra, da nešto nauče u životu), bilo mučenje radi osobne koristi (tako da recimo poslovođa može „mučiti“ svoje zaposlenike da bi on što više zaradio). No, to mučenje može biti i radi mržnje prema određenoj osobi.

A kad se koristi pojam „smisao“, onda on može označavati, poput fraze „smisao riječi“, ono što dotična riječ znači, tj. značenje. Pojam „smisao“ također označava i sklonost prema čemu, pa se tako govori da određena osoba ima „smisla za tenis“. No pojam „smisao“ uključuje i vrijednost i svrhu čega, pa se u tom kontekstu može govoriti o „smislu života“. Ja ću ovdje koristiti to posljednje značenje riječi „smisao“.

Uz gore spomenuta osobna i mučenja od strane drugih, ovdje želim reći što Crkva razumijeva kad govori o mučeništvu, što mučeništvo znači u Crkvi.

Riječ mučenik (od grčke riječi *μάρτυς, μάρτυρος*, martir, od čega dolazi i riječ martirologij - popis mučenika koje Crkva priznaje) označava *svjedoka* koji svjedoči za činjenicu o kojoj nešto zna iz osobnog promatranja, to jest došao je do spoznaje kroz osobno promatranje i to onda svjedoči. Upravo je prva kršćanska literatura u ovom smislu koristila taj pojam. Dakle, apostoli su bili „svjedoci“ Isusova javnog života. Sveti Petar, govoreći o izboru Judina nasljednika, koristi taj izraz u dotičnom značenju: „Jedan dakle od ovih ljudi što bijahu s nama za sve vrijeme što je među nama živio Gospodin Isus - počevši od krštenja Ivanova pa sve do dana kad bi uzet od nas - treba da bude *svjedokom* njegova uskrsnuća“ (Dj 1,21-22). To je svjedočanstvo, među prvim kr-

šćanima u prvim stoljećima, često bilo zapečaćivano krvlju, tako da je pojam počeo označavati onoga tko je položio svoj život za vjeru. Mučenik, svjedok Krista, osoba je, koja najčešće nije osobno vidjela Božanskog Utemeljitelja Crkve, ali je čvrsto uvjerena u istinu kršćanske vjere pa je radije spremna podnijeti smrt nego li Istinu zanijekati. Mučenik u Crkvi je onaj koji daje život za svjedočanstvo vjere, a ne bilo koja osoba koja nasilno izgubi život. Nije stoga čudno što su prvi kršćani relikvije mučenika smatrali „vrednijim od zlata ili dragog kamenja“ jer se pokazalo da je krv mučenika bila sjeme novih kršćana i u svijetu i u nas. Ta prva, ali i kasnija stoljeća, obilovala su mučenicima, o čemu svjedoči i *Martirologij* Katoličke crkve u kojemu su upisani i naši mučenici.

Istinsko kršćansko mučeništvo zahtijeva tri stvari: vjeru, povjerenje u Boga i ljubav prema čovjeku. **Mučeništvo** i **mržnja** ne idu zajedno. **Mučitelj** i **mržnja** idu zajedno, dok je mučeništvo usko povezano s ljubavlju. Stoga, kao što je naglasio pomoćni biskup vrhbosanski mons. Pero Sudar na sv. misi uoči beatifikacije Drinskih mučenica, mučeništvo ne može biti poziv na osudu mučenika, nego poziv na kajanje i pročišćavanje vlastite grešnosti. Poziv da čovjek gleda sebe u zrcalu Ljubavi i odgovori koliko istinski ljubi Utjelovljenu Ljubav.

Katolička crkva u Vrhbosanskoj nadbiskupiji imala je milost nedavno biti svjedokom proglašenja blaženim pet sestara Kćeri Božje ljubavi, takozvanih „Drinskih mučenica“. One su mučeništvo ispravno shvatile, i svojim životom potvrdile. Neka nam budu primjer vjere i ljubavi.

Darko Tomašević